

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 505)

Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/678)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1262/4653

3.11.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 21.10.1997 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı, taraf ülkeler arasında sermaye ve teknoloji akımını teşvik ve ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde nasıl korunduğunu tespit etmektir.

Bilindiği üzere, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasında; ülke müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, yabancı sermaye ve teknolojisinin ülkemize gelmesi yolu ile ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi bulunmaktadır.

Bu çerçevede, ülkemizde yatırım yapan yerli ve yabancı sermayenin çalışma esaslarını belirlemek ve teşvik etmek amacıyla Yüce Meclisimiz tarafından kabul edilen çeşitli kanunlara paralel olarak, yatırım ve ticarî ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu cihetle bir potansiyel görülen ülkelerle, 1961 yılında başlatılan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanması hızlandırılmış ve şimdiki kadar kırk üç ülkeyle anılan anlaşma imzalanmış bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak amacıyla imzalanan, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının esasları şöyle özetlenebilir :

1. Türkiye ve İsveç’de uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak ve karşılıklı tanıtılmasına imkân vermek,
2. Türkiye ve İsveç’de yabancı sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek ve,
3. Her iki ülkede, özel teşebbüsle devlet arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmektir.

Ülkemizde halen İsveç sermayeli 37 şirket faaliyette bulunmaktadır. Daha istikrarlı bir yatırım ortamının teminini öngören bu Anlaşmayla birlikte, kayda değer miktarda İsveç menşeli sermayenin ülkemize gelmesi beklenmektedir.

Bu Anlaşma, Türk özel teşebbüsüne İsveç, İsveç özel teşebbüsüne Türkiye’de karşılıklı ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkelere yeni herhangi bir yük getirmemektedir.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu maddede, Anlaşma metni içinde sık sık sözü edilen “yatırım”, “yatırımcı”, “hâsılat” ve “sahip olunan ya da kontrol edilen” ifadelerinin tanımları yapılmaktadır. Özellikle “yatırım” tanımı 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununa paralellik sağlanarak hazırlanmıştır.

Madde 2. – Bu maddeye göre, Âkit Taraflardan her biri, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını kendi kanunî şartlarına uygun olarak yapılmış olması halinde koruma ve teşvik etmeyi taahhüt etmektedir.

Madde 3. – Bu maddede, En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet, Prensibi düzenlenmekte; Âkit Taraflardan her biri diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının ülkesindeki yatırımlarına, üçüncü bir ülke yurttaşlarının ülkesindeki yatırımlarına uyguladığından daha az elverişli olmayacak biçimde muamelede bulunmayı taahhüt etmektedir. Ancak, herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uluslararası anlaşmalarla sağlanan özel avantajlar, vergilendirme ile ilgili olarak yapılan karşılıklı düzenlemeler veya oluşturulan gümrük birlikleri, ekonomik birlikler ya da benzer kuruluşlar çerçevesinde tanınan ayrıcalıklar, En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Prensibine istisna teşkil etmektedir.

Madde 4. – Bu madde, T.C Anayasasında yer alan kamulaştırma ve devletleştirme konularını kapsamakta ve hangi şartlarda bu işlemlerin gerçekleştirilebileceği belirtilmektedir. Bu şartlar; kamulaştırmanın kamu yararı amacıyla yapılması ve yürürlükteki mevzuat uyarınca eşitlik ilkesinin gözetilmesi ile yeterli ve etkin bir tazminat ödemesinin yapılmasıdır.

Ayrıca madde; ev sahibi ülkede savaş, olağanüstü hal ve benzeri durumların ortaya çıkması halinde diğer Âkit Taraf yatırımcıları zarara uğramışsa, zarara uğrayan Âkit Taraf yatırımcılarına uygulanacak muamelede En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet prensibinin gözetilmesi hükmünü getirmektedir.

Madde 5. – Sermaye ve gelirlerin transferini düzenleyen bu maddede, bir yatırımla ilgili bütün transferlerin serbest bir konvertibl kur üzerinden ve gereksiz gecikme olmaksızın gerçekleştirilmesi Taraflarca garanti edilmektedir. Transferlerin serbest bir konvertibl kur üzerinden yapılması kambiyo mevzuatımıza uygundur.

Madde 6. – Bu maddede, Âkit Taraflardan birinin ülkesinde yapılmış olan yatırımın, yatırımcının ülkesinde sigorta edilmiş olması halinde sigorta şirketinin yatırımcının haklarına halefiyeti düzenlenmektedir. Ayrıca bir uyuşmazlık durumunda Anlaşmanın VII. maddesi yoluyla çözüme gidilecektir.

Madde 7. – Bu Anlaşmanın uygulama ve yorumundan dolayı Âkit Taraflar arasında doğabilecek uyuşmazlıkların çözüm yolları düzenlenmiş, doğrudan ve anlamlı müzakerelere ağırlık verilmele beraber tahkim mekanizması da tanımlanmıştır.

Madde 8. – Bu maddede bir Âkit Taraf ile diğer Âkit Tarafın yatırımcısı arasında çıkabilecek yatırım uyuşmazlıkları tanımlanarak, çözüm yolları düzenlenmektedir. Öngörülen prosedüre göre, öncelikle uyuşmazlık karşılıklı görüşmeler yoluyla çözümlenmeye çalışılacak, çözüme ulaşılamazsa; yerel yargı organlarına başvurma yolu açık tutulmak kaydıyla uluslararası tahkim yoluna başvurma hakkı kullanılabilir. Bununla birlikte, yatırımcı uyuşmazlığı yerel yargı organına getirmiş ve kesin karar alınmış ise uluslararası tahkim yoluna başvurma imkânı kalmamaktaysa da, bir yıl içinde kesin karar alınamamış olması halinde uyuşmazlık Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID)’ne götürülebilecektir.

Madde 9. — Bu maddede, bu Anlaşmanın Âkit Taraflardan herhangi birinin diğer Âkit Tarafın ülkesindeki yatırımcısının ulusal ve uluslararası hukuktan doğan haklarının hiç bir biçimde zedelenmemesi hükmü getirilmektedir.

Madde 10. — Anlaşmanın yürürlüğe girme süreci ve yürürlük süresi bu maddede düzenlenmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/678

Karar No. : 22

8.1.1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak, 3.11.1997 tarihinde Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 6.11.1997 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuzla, esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 6.1.1998 tarihinde yaptığı 27 nci Birleşiminde Hükümeti temsilen Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Hazine, Dış Ticaret ve Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, Dünya ticaret hacminde ve ekonomisinde son yıllarda meydana gelen değişim ve gelişmeler neticesinde, ülkeler arasında yoğun ekonomik faaliyetler ortaya çıkmıştır. Ülkemiz de bu gelişme ve değişimlerden etkilenecek 1980'lerden sonra müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, aynı şekilde yabancı müteşebbis ve sermayenin de ülkeye girişinin kolaylaştırılmasını temel ekonomik politika olarak benimsemiştir.

Bu çerçevede, Kuzey Avrupa'da 9 milyonluk nüfusu, 230 milyar dolarlık yurtdışı hâsılası (GSYİH) ve 150 milyar dolarlık dış ticaret hacmi ile ülkemiz için ekonomik ve ticarî potansiyel arz eden İsveç Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti arasında 11.4.1997 tarihinde Stockholm'de Yatırımların Teşviki ve Korunması Anlaşması imzalanmıştır.

Anlaşma ile,

– Türkiye ve İsveç'de mevcut yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırılması ve karşılıklı tanıtılmasına imkân sağlanması,

– Türkiye ve İsveç'de yabancı sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirilmesi,

– Her iki ülkede, özel teşebbüsle devlet arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarının belirlenmesi,

Gibi konular düzenlenmiştir.

Söz konusu Anlaşma, İsveç menşeli sermayenin ülkemize girişini kolaylaştırırken, her iki ülke işadamlarına da karşılıklı ekonomik ve yasal güvence sağlamaktadır.

Tasarı ile; Anayasamızın 90 ıncı maddesi uyarınca anılan Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunması öngörülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerine yapılan müzakereleri müteakip Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise, Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı sermayeli kuruluşların toplam sermayesi içerisinde, İsveç menşeli 47 adet firmanın toplam sermayesinin yaklaşık % 0,44 seviyesinde olduğu ve 23.12.1997 tarihi itibarı ile İsveç’de faaliyet gösteren Türk menşeli firmanın bulunmadığı belirtilmiştir.

Bu görüşmeleri takiben, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının, sözkonusu Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasına dair 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Dışişleri Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Biltekin Özdemir</i>	<i>Metin Şahin</i>
Samsun	Antalya
Sözcü	Üye
<i>Hüseyin Yayla</i>	<i>İ. Ertan Yülek</i>
Hatay	Adana
Üye	Üye
<i>Sait Açıba</i>	<i>Aydın Tümen</i>
Afyon	Ankara
Üye	Üye
<i>Süleyman Hatinoğlu</i>	<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>
Artvin	Bartın
Üye	Üye
<i>Abbas İnceayan</i>	<i>Mustafa Çiloğlu</i>
Bolu	Burdur
Üye	Üye
<i>Ertuğrul Yalçınbayır</i>	<i>Ali Rahmi Beyreli</i>
Bursa	Bursa
Üye	Üye
<i>Hilmi Develi</i>	<i>Aslan Polat</i>
Denizli	Erzurum
Üye	Üye
<i>Mustafa Balcılar</i>	<i>Refik Aras</i>
Eskişehir	İstanbul
Üye	Üye
<i>Algan Hacaloğlu</i>	<i>Esat Bütün</i>
İstanbul	Kahramanmaraş
Üye	Üye
<i>Şinasi Altuner</i>	<i>Çetin Birgir</i>
Karabük	Kars

Üye

Hadi Dilekçi
Kastamonu

Üye

Necdet Tekin
Kırklareli

Üye

Mustafa Ünal
Konya

(İmzada bulunamadı)

Üye

Doğan Baran
Niğde

Üye

Cevat Ayhan
Sakarya

Üye

Yıldırım Aktürk
Uşak

Üye

Nurettin Kaldırım
Kayseri

Üye

Hayrettin Uzun
Kocaeli

Üye

Süleyman Çelebi
Mardin

Üye

Abdüllatif Şener
Sivas

Üye

Cemal Alişan
Samsun

Üye

Hasan Çağlayan
Çorum

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/678

Karar No. : 18

20.1.1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 15.1.1998 tarihli 6 ncı Birleşiminde Dışışleri Bakanlığı temsilcileri ile Hazine Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkililerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

İki ülke arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak amacıyla imzalanan Tasarı, ülkemiz ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesinde yarar sağlayacağı düşünüülerek Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü
<i>Murat Karayalçın</i>	<i>A. Ahmet Denizolgun</i>
Samsun	Antalya
Kâtip	Üye
<i>B. Fırat Dayanıklı</i>	<i>Cevdet Akçalı</i>
Tekirdağ	Adana
Üye	Üye
<i>Cemal Külahlı</i>	<i>Bekir Aksoy</i>
Bursa	Çorum
Üye	Üye
<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Ercan Karakaş</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Osman Yumakoğulları</i>	<i>Osman Çilsal</i>
İstanbul	Kayseri

Üye

Cemal Özbilen

Kırklareli

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSVEÇ
KRALLIĞI ARASINDA YATIRIMLARIN
KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMA-
SINI ANLAŞMASININ ONAYLANMASI-
NIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSVEÇ
KRALLIĞI ARASINDA YATIRIMLARIN
KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMA-
SINI ANLAŞMASININ ONAYLANMASI-
NIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 11 Nisan 1997 tarihinde Stockholm'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Mesut Yılmaz

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Ecevit

Devlet Bakanı

H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Devlet Bakanı

M. Gürdere

Devlet Bakanı

Dr. İ. Çelebi

Devlet Bakanı

B. Kara

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Adalet Bakanı

O. Sungurlu

Maliye Bakanı

Z. Temizel

Sağlık Bakanı

H. İ. Özsoy

Çalışma ve Sosyal Güv. Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Kültür Bakanı

İ. Talay

Millî Savunma Bak. ve Başb. Yrd. V.

M. Batallı

Devlet Bakanı

Y. Seçkiner

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Yıldırım

Devlet Bakanı V.

R. Serdaroğlu

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

C. Kavak

Devlet Bakanı V.

H. Özkan

İçişleri Bakanı

M. Başesgioğlu

Millî Eğitim Bakanı

H. Uluğbay

Ulaştırma Bakanı V.

R. Şahin

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Turizm Bakanı

İ. Gürdal

Çevre Bakanı

Dr. İ. Aykut

Devlet Bakanı

G. Taner

Devlet Bakanı

İ. Saygın

Devlet Bakanı

R. Serdaroğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Andican

Devlet Bakanı

R. Şahin

Devlet Bakanı

E. Aştık

Devlet Bakanı

M. Batallı

Dişışleri Bakanı V.

İ. Talay

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Y. Topçu

Tarım ve Köyşleri Bakanı

M. Taşar

Enerji ve Tabii Kayn. Bakanı

M. C. Ersüner

Orman Bakanı

E. Taranoglu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE İSVEÇ KRALLIĞI ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASI ANLAŞMASI

Bundan sonra Âkit Taraflar olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı,

Ülkelerin karşılıklı yararına ekonomik işbirliğini artırmak ve Âkit Taraflardan birinin yatırımlarının Diğer Âkit Tarafın ülkesindeki yatırımlarının eşit ve hakkaniyetli muamele görmesi arzusuyla,

Bu yatırımların karşılıklı teşvik ve korunmasının iki Âkit Taraf arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesine ve yatırım girişimlerinin artmasına hizmet edeceğini kabul ederek,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

Bu Anlaşmanın amaçları bakımından :

1. “Yatırım” terimi, ev sahibi Âkit Tarafın ülkesinde, o Âkit Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olarak yapılmış işbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önce veya sonra gerçekleşmiş olan bütün yatırımları; her türlü varlığı ve sınırlayıcı olmamakla birlikte özellikle aşağıdakileri ifade eder :

- (a) taşınır ve taşınmaz mallar ile ipotek, tedbir, rehin gibi diğer mülkî haklar,
- (b) hisse senetleri veya şirketlere katılımın diğer şekilleri,
- (c) Alacaklar ya da ekonomik değer taşıyan her türden performans üzerindeki tasarruf hakları,
- (d) sınaî ve fikrî haklar, patent, sınaî tasarım, marka, peştemaliye, know how ve diğer benzer haklar,

(e) doğal kaynakların aranması, işlenmesi, istihracı ve kullanımı ilgili olanlar dahil olmak üzere, kanunla veya bir sözleşme ile belirlenmiş iş imtiyazları,

(f) Bu Anlaşma kapsamındaki bir yatırımla ilişkili bir finansal kiralama sözleşmesi uyarınca Âkit Taraflardan birisinin ülkesinde ve bu ülkenin yasa ve nizamlarına uygun olarak kiracının tasarrufu altında bulunan yatırım malları,

(2) “Yatırımcı” terimi :

- (a) Âkit Taraflardan birinin yasal uyruğu olan gerçek kişileri,
- (b) Merkezî Âkit Taraflardan birisinin ülkesinde ya da Âkit Taraflardan herhangi birinin bir yatırımcısının kontrolünde olmakla beraber üçüncü bir ülkede bulunan tüzel kişileri ifade eder,

(3) “Hâsılatlar” terimi, bir yatırımdan elde edilen ve özellikle ancak sınırlayıcı olmamak kaydıyla getiri, kâr, faiz, temettü, royalti, lisans ücretini ve benzeri ücretleri ifade eder.

(4) “Sahip olunan ya da kontrol edilen” terimi, hangi coğrafyada olursa olsun, bağlı ya da yavru şirketler yoluyla icra edilenler de dahil olmak üzere doğrudan ya da dolaylı sahiplik ya da kontrol tasarrufu anlamına gelir.

MADDE II

Yatırımların Teşviki ve Korunması

(1) Her bir Âkit Taraf, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını her zaman için eşit ve adil muamele gösterecek ve yatırımlarının işletilmesi, kullanımı, faydalanılması, gelişimi, satışı ve-ya olası tasfiyesini, haksız veya ayrımcı tedbirlerle baltalamayacaktır.

(2) Her bir Âkit Taraf yabancı yatırımlara ilişkin genel politikalarıyla uyumlu bir biçimde diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının kendi ülkesindeki yatırımlarını teşvik edecektir.

(3) Her bir Âkit Taraf, kendi mevzuatıyla uyumlu bir biçimde, diğer Âkit Tarafın yatırımlarına kabul gösterecektir.

(4) Bu Anlaşma Âkit Taraflardan birisinin yatırımcılarınca diğer Âkit Tarafın ülkesinde sahip olunan ya da kontrol edilen ve sözkonusu Âkit Tarafın ülkesinde yatırımın yapıldığı dönemde geçerli olan yasa ve yönetmelikler uyarınca gerçekleştirilmiş olan yatırımlar için geçerlidir.

Âkit Taraflardan birisinin merkezi üçüncü bir ülkede bulunan yatırımcısı bu üçüncü ülke ve yatırımın yapıldığı Âkit Taraf arasında yapılmış bir Yatırımların Teşviki ve Korunması Anlaşması varsa, bu Anlaşmanın kapsamı altında korunmaz.

Yatırımcının şirketinin bulunduğu üçüncü ülke ve ilgili Âkit Taraf arasında bir Yatırımların Teşviki ve Korunması Anlaşması yoksa bu Anlaşma geçerli olacaktır.

(5) Ülkesinde yaptıkları Âkit Tarafın yasa ve yönetmeliklerine uygun olarak gerçekleştirilen yatırımlar bu Anlaşmanın tam korumasından yararlanırlar.

(6) Yabancıların ülkeye giriş ve kalışlarına ilişkin yasa ve yönetmeliklere tabi olarak, Âkit Taraflardan birisinin yatırımcısı tarafından istihdam edilen şahıslar ve onların hanehalkları yatırımla ilgili etkinlikleri sürdürmek üzere yatırımın yapıldığı Âkit Tarafın ülkesine girebilir ve kalabilir.

MADDE III

Yatırımların Tabi Olacağı Muamele

(1) Her bir Âkit Taraf, kendi ülkesinde, diğer Âkit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına üçüncü ülkelerin yatırımcılarının yatırımlarına gösterilenden daha az elverişli olmayacak biçimde muamele edecektir.

(2) Bu maddenin hükümleri, Âkit Taraflardan herhangi birinin taraf olduğu ya da olacağı mevcut ya da müstakbel bir Gümrük Birliği, ortak pazar, serbest ticaret bölgesi ve benzeri uluslararası anlaşmalara ilişkin bir etki taşımayacaktır.

(3) Bu maddenin 1 inci paragrafının hükümleri, Âkit Taraflardan birini, tümüyle ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşmadan ya da düzenlemeden doğan herhangi bir muamele, tercih ya da ayrıcalığı, diğer Âkit Tarafın yatırımcısının yararlanacağı şekilde genişletmek mecburiyetinde bırakacak biçimde yorumlanmayacaktır.

MADDE IV

Kamulaştırma ve Tazminat

(1) Âkit Taraflar, aşağıdaki koşullar geçerli olmadığı takdirde diğer Âkit Tarafın yatırımcısına ait yatırım ve getirilere ilişkin olarak kamulaştırma, millileştirme ya da benzeri özellikler ya da etkiler taşıyan diğer tedbirlere başvurmayacaklardır :

- a) Alınan tedbirler kamu yararına ve cari yasalara uygun olacaktır.
- b) Tedbirler ayrımcılık içermeyecektir.

Tedbirlere kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya bildirildiği tarihten önceki gerçek piyasa değerine eşit, kolayca normal işlem süreçleri altında konvertibl bir paraya işlem tarihindeki Merkez Bankası ya da serbest piyasada geçerli olan döviz kurlarından avantajlı olan üzerinden gecikmesiz olarak transfer edilebilir, yeterli, etkin bir tazminat ödenmesi koşulu eklenecektir.

(2) Yatırımcıları, diğer Âkit Tarafın ülkesinde savaş, silahlı çatışma, iç karışıklık, seferberlik hali veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören Âkit Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Âkit Tarafça herhangi üçüncü bir ülke yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde bu tür kayıplarla ilgili olarak benimsenecek işlemlerden hangisi en elverişli ise o muameleye tabi tutulacaklardır. Doğan ödemeler gecikmesiz olarak serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

MADDE V

Transferler

(1) Âkit Taraflardan her biri, gecikmesiz olarak aşağıda belirtilen kalemlerin konvertibl bir para cinsinden normal ticarî işlem süreçleri ile transferine izin verecektir :

(a) Diğer Âkit Taraf yatırımcısının yatırımının getirdiği hâsılatlar,

(b) Yatırımlarla ilgili borçları geri ödemeleri

(c) Bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar

(d) Kendi tabiyetinde olmayan ve kendi toprağında çalışma izni almış olan bireylerin net kazançları

(2) Âkit Taraflar bu Maddenin 1 inci paragrafında atıfta bulunulan transferlerin üçüncü bir ülkenin yatırımcılarınca yapılan yatırımlardan kaynaklanan transferlere uygulanandan daha az elverişli muamele uygulamamayı taahhüt ederler.

(3) Bu Anlaşmada atıfta bulunulan transferler, Madde 4 (1) (c) altındaki hükümler dışında, transferin yapıldığı günün serbest piyasadaki döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

MADDE VI

Halefiyet

1. Eğer Âkit Taraflardan biri ya da yetkili acentası kendi yatırımcısına diğer Âkit Tarafın ülkesinde yapılmış yatırımıyla ilişkili olarak tanıdığı bir garanti çerçevesinde bir ödeme yaparsa, ikinci Âkit Taraf böylesi bir yatırımcının her türden hakkını ilk Âkit Tarafa ya da yetkili acentasına transfer edecek ve bu Âkit Tarafın ya da yetkili acentasının böylesi bir hakka ilişkin halefiyetini tanıyacaktır.

Ödemeyi yapan Âkit Taraf ya da yetkili acentası, yatırımcının kullanmaya yetkili olabileceği haklar dışında hiç bir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

MADDE VII

Âkit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

(1) Âkit Taraflar arasındaki, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanması konusundaki anlaşmazlıklar, mümkün olduğunca iki Âkit Tarafın hükümetleri arasında müzakerelerle çözümlenmeye çalışılacaktır.

(2) Uyuşmazlık, müzakerelerinin Âkit Taraflardan herhangi birince talep edilme tarihini müteakip altı ay içinde sözü edilen yöntemle çözülemezse Âkit Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, tahkim kuruluna götürülebilir.

(3) Böylesi bir heyet her bir vaka için her bir Âkit Tarafın birer hakem tayin etmesi ve bu hakemlerin üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi iki Âkit Taraf hükümetleri tarafından atanmak üzere Başkan olarak seçmeleri yoluyla oluşturulacaktır. Üyeler Âkit Taraflardan herhan-

gi birinin diğ er Âkit Tarafa uyuşmazlığının tahkim heyetine sunulması hususunda öneride bulunmasını müteakip iki ay, Başkan da 4 ay içinde atanacaktır.

(4) Bu Maddenin 3 üncü paragrafında atıfta bulunulan zaman limitlerine uyulamazsa, Âkit Taraflardan herhangi biri, ilgili diğ er bir düzenlemenin yokluğ unda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanına gerekli atamaları yapmak üzere davette bulunabilir.

(5) Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, işbu Maddenin dördüncü paragrafında belirtilen işlevi yerine getirmekten alıkonulursa veya bu şahıs Âkit Taraflardan birinin vatandaşı ise Başkan yardımcısı gerekli atamaları yapmaya davet edilecektir. Başkan yardımcısı da anılan görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya Âkit Taraflardan birinin vatandaşı ise Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan ve yeterlilik sahibi en kıdemli Divan Üyesi gerekli atamaları yapmak üzere davet edilecektir.

(6) Tahkim Heyeti Âkit Taraflar açısından nihâf ve bağlayıcı vasıf taşıyacak olan kararına oy çokluğuyla erişecektir. Herbir Âkit Taraf kendi atadığı üyenin ve heyet toplantılarındaki temsilinin masraflarını üstlenecek; Başkanın maliyeti ve diğ er masraflar taraflar arasında eşit olarak paylaşılacaktır. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti giderlerin daha yüksek bir oranının Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir. Tüm diğ er konularda, Tahkim Heyetinin usulleri Heyetin kendisince belirlenecektir.

MADDE VIII

Bir Âkit Taraf ile Diğ er Âkit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

(1) Âkit Taraflardan biri ile diğ er Âkit Tarafın bir yatırımcısı arasında o yatırımcının ikinci Âkit Tarafın ülkesindeki bir yatırımı ile ilgili bir uyuşmazlık çıkması halinde, uyuşmazlığın tarafları uyuşmazlığı mümkün olduğ unca iyi niyetle, karşılıklı görüşme ve müzakereler yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır.

Uyuşmazlık bu yollarla çözülemezse, ilgili yatırımcının konuyu, uyuşmazlığın ortaya çıktığı tarihi müteakip 6 ay içinde ya da konu ilgili Âkit Tarafın mahkemelerine sunulmuş sa mahkemenin nihâf sonuca bir yıl içinde varamaması halinde, 18 Mart 1965 tarihli Washington Devletler ile Diğ er Devletlerin Vatandaşları Arasında Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi Uyarınca Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezine (ICSID) götürme hakkı bulunacaktır.

Herbir Âkit Taraf böylesi uyuşmazlıkların tahkim ya da uzlaşma yoluyla çözüm için Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezine sunulmasını kabul edecektir.

(2) Bu maddenin amaçları açısından, Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre kurulmuş ve uyuşmazlığın ortaya çıkmasından önce hisselerinin çoğunluğu diğ er Âkit Tarafın yatırımcısınca sahip olunan legal kişiler mezkûr Washington Sözleşmesinin (25) (2) (b) Maddesi uyarınca diğ er Âkit Tarafın yatırımcısı olarak muamele görecektir.

(3) Bu maddenin hükümleri bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklar ya da daha önceden çözülmüş uyuşmazlıklara ilişkin iddialar için geçerli değildir.

MADDE IX

Ulusal ve Uluslararası Huküğ un Uygulanması

Bu Anlaşma Âkit Taraflardan herhangi birinin yatırımcısına diğ er Âkit Tarafın ülkesinde ulusal ya da uluslararası hukuk altındakiler dışında herhangi bir hak ya da fayda tanınmasını öngerektirmez.

MADDE X

Yürürlüğe Girme

1. Âkit Taraflar bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli Anayasal muamelelerin tamamlanmasını müteakip birbirlerine ihbarda bulunacaklardır. Anlaşma ikinci ihbarın karşı Âkit Tarafça alınmasından otuz gün sonra yürürlüğe girecektir.

2. Anlaşma onbeş yıllık bir dönem için yürürlükte kalacaktır. Bu dönemin bitiminden en az altı ay önce yazılı olarak sona erdirilmediği takdirde Anlaşmanın süresi belirsiz bir süre için uzatılacaktır. Bu durumda Âkit Taraflardan herhangi biri Anlaşmayı en az 6 aylık bir yazılı ihbarda bulunmak koşuluyla sona erdirebilir.

3. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın 1'den 9'a kadar olan Maddelerinin hükümleri, sözkonusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir onbeş yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Stockholm'da 11 Nisan 1997 tarihinde Türkçe, İsveççe ve İngilizce dillerinde, hepsi de aynı derecede geçerli olarak akdedilmiştir. Metinler arasında farklılık bulunması halinde İngilizce metin esas kabul edilecektir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

İSVEÇ KRALLIĞI
HÜKÜMETİ ADINA

